© Библия таржама гьабиялъул институт, 2008

Коринфиязухъе Павелил тIоцебесеб кагъат

«Коринфиязухъе Павелил тIоцебесеб кагъат» хъван буго нилъер эраялъул I гIасруялъул 50-абилел соназул ахиралда. Кагътида Павел чапарас бицунеб буго греказул Ахая улкаялъул тахшагьарлъун кколеб Коринфалда жинцаго гIуцIараб иман лъуразул жамагIаталда дандчIвалел ругел захIмалъабазул хIакъалъулъ. Гьесул рахIат хвезабулел буго иман лъуразда гьоркьоб рикьи ккеялъ ва гьел Аллагьасул амруязда рекъон хьвадулел гьечIолъиялъ. Кагътил машгьураб бутIалъун лъугьун буго Павелица рокьиялъе рецц гьабулеб 13 бетIер.

1 бетIер

Саламалъул рагIаби

1 ГIиса МасихIил тIаса вищарав чапарлъун вукIине Аллагьасе
жив бокьарав Павелил ва диналъул вац Сосфенил рахъалдасан
2 Коринфалда ругел иман лъуразул агьлуялде – ГIиса МасихIидалъун
рацIцIалъаразде, жиндирго халкълъун лъугьине Аллагьас
тIаса рищаразде, цинги киса-кибего нилъерги гьезулги ТIадегIанав
ГIиса МасихIие тIагIат-гIибадат гьабулелщиназдеги. 3 Нилъер
Эмен – Аллагьасулги ТIадегIанав ГIиса МасихIилги цIоб
ва салам лъеги нужеда.

Аллагьасе рецц!

4 МасихI ГIисадалъун гьес нужеде баркат рещтIинабуралъухъ
дица кидаго Аллагьасе рецц гьабула. 5 Гьесдалъун Аллагьас
нужер кинабго каламги бечелъизабуна, кинабго гIакъиллъиги

цIикIкIинабуна, [6]МасихIил хIакъалъулъ нижер нугIлъиги ри-
тIухъ гьабуна. [7]ГIиса МасихI вачIинегIан ралагьун чIун ругел
нужелъ камураб гьунар хутIун гьечIо гьанже. [8]Нилъер ТIадегIа-
нав ГIиса МасихI рещтIараб къоялъ нуж рацIцIадго хутIизе гье-
син ахиралде щвезегIан нужер ракIкъвакIизабилеб. [9]Жиндирго
Васгун – нилъер ТIадегIанав ГIиса МасихIгун – цолъизе нуж
тIаса рищарав Аллагь ритIухъав вуго.

Иман лъуразда гьоркьоб рикьи ккун буго

[10]Нилъер ТIадегIанав ГIиса МасихIил цIар бахъун гьарула,
вацал, дица нужеда, нуж киналго цоцалъ рекъа-решон рукIайи-
лан. Рикьи ккезе биччаге – нужер пикруги гIакълуги цойиде
буссинабе!
[11]Хлоял рукъалъул агьлуялдасан дида рагIун бугелъулха, вацал,
нужеда гьоркьоб рикьи ккун бугилан. [12]«Дун Павелил рахъ кку-
равилан», «дун Аполлосил рахъ ккуравилан», «дун Кефал рахъ
ккуравилан», «дун МасихIил рахъ ккуравилан» – щивас батIа-ба-
тIаго абулеб рагIула нужеца. [13]МасихI викь-викьунищха вугев?!
Павелищха нужее гIоло хъанчида ван хвезавурав? Павелиде иман
лъезейищха нуж лъадалъ ччун рахъарал? [14]Аллагьасе рецц буго,
Криспги Гайги хутIизегIан, нужер цогидал дица лъадалъ ччун
рахъичIелъул. [15]Диде иман лъезелъун дица лъадалъ ччун рахъа-
нилан лъицаниги абиларо. [16](Стефанасги гьесул рукъалъул агь-
луги лъадалъ ччун рахъана дица, цоги щал лъадалъ ччун рахъа-
ралали ракIалда гьечIо.) [17]ГIадамал лъадалъ ччун рахъизе ви-
тIичIо дун МасихIица. Рохалил хабар бицине витIана.

Аллагьасдасан бугеб «гIантлъи»
гIадамазул гIакъиллъиялдаса къуватаб буго

ГIакъилал ва пасихIал рагIабаздалъун бицунеб гьечIо дица
гьеб Рохалил хабар, – МасихI хъанчида ван хвей гIадада ккела-
ан гьебмехалъ.
[18]Хвалде унезни чIобогояб чIандалъун рикIкIуна хъанчида
ван хварасул хIакъалъулъ хабар. Нилъее – хвасарлъулезе – гьеб
буго Аллагьасул къудрат. [19]ТIухьдузда хъван бугелъул:

«ГIакъилазул гIакъиллъиги къинабилеб Дица,
ЦIодоразул цIодорлъиги яризабилеб Дица».

[20]Кив вугев дов гIакъил? Кив вугев дов гIалим? Кив вугев
гьаб гIасруялъул дагIбачи-къацандухъан? Гьаб дуниялалъул

гIакъиллъи гIантаб жо букIин загьир гьабичIищ Аллагьас? [21] Ал-
лагьас жиндирго гIакъиллъиялдалъун гIаламалъе хIукму къо-
тIана, дуниялалъул гIакъиллъиялдалъун гIаламалда Жив лъазе
виччаларилан. Гьесие бокьана иман лъурал гIадамал Рохалил
хабаралъул «гIантлъиялдалъун» хвасар гьаризе. [22] ЖугьутIаз мугI-
жизат-гIаламат тIалаб гьабулеб буго, греказги гIакъиллъи-гIа-
лимлъи балагьулеб буго. [23] Нилъецайин абуни гIаламалда лъаза-
булеб буго хъанчида ван хвезавурав МасихIил хIакъалъулъ ха-
бар. ЖугьутIазе гьеб буго гIасилъи, греказеги гьеб чIанда буго!
[24] Аллагьас тIаса рищаразе – жугьутIазеги греказеги – гьеб буго
МасихIидалъун загьирлъараб Аллагьасул къудратги Аллагьасул
гIакъиллъиги! [25] Аллагьасдасан бугеб «гIантлъиги» гIадамазулал-
даса гIакъилабин, Аллагьасдасан бугеб «загIиплъиги» гIадамазу-
лалдаса къуватабин!

[26] Аллагьас нуж жиндихъего ахIараб мехалъ нужго рукIараб куц
ракIалде щвезабе. ГIакъилалин рикIкIунел гIадамал гIемерищ
нужеда гъорлъ рукIарал? ГIемерищ рукIарал къадру-къимат бу-
гелги къо-асс бугелги? [27] ГIакъилал инжитго къезаризейин Ал-
лагьас гIаламалда гIантабилан кколеб жо тIаса бищараб. Къува-
тал инжитго къезаризейин гьес гIаламалда загIипабилан кколеб
жо тIаса бищараб. [28] Къадру гьечIебги ярагьунаребги, ай гьезе-
го гьечIилан рикIкIунебаб тIаса бищана Аллагьас, гьаб гIала-
малъ гIадахъ босун бугеб жо гьезего гьечIеблъун лъугьинабизе.
[29] Гьединлъидал Аллагьасда цеве веццаруге щивниги.

[30] Аллагьасин нуж нилъее гIакъиллъилъун лъугьарав МасихI
ГIисагун цолъизарурал. МасихIица нилъ ритIухълъизаруна, ра-
цIцIалъизаруна, тархъанлъизаруна. [31] Гьединлъидал, ТIухьдузда
хъван бугеб куцалъ: «Веццаризе бокьарас БетIергьан веццe!»

2 бетIер

Аллагьасул бальгояб гIакъиллъи

[1] Доб мехалда дун нужехъе вачIиндал, Аллагьасул хIакъалъулъ
Хабар лъазабулаго, дилъ букIинчIо кIалзул пасихIлъиги кIуди-
яб гIакъиллъиги. [2] Нужеда гьоркьов вугеб заманалда дица хIук-
му гьабун букIиндалха, ГIиса МасихI (хасго гьев хъанчида ван
хвей) хутIун, цогидабщинаб рехун телилан. [3] Дун нужеда аскIов
вукIана загIипгоги ва хIинкъун сородулевги. [4] Дир гаргаралъги
хабаралъги нужее гьабураб асар – гьеб букIинчIо гIакъилал

рагIабазул хIасиллъун. Илагьияб РухIалъул хIалкIолъиялдалъун-
ги мугIжизатаздалъунги лъугьана гьеб гьедин, — [5] нужелъ гьеб
божи-иман, инсанасул гIакъиллъиялдалъун гуреб, Аллагьасул
къудраталдалъун лъугьине.

[6] Саламатал гIадамазени гIакъилаблъун букIуна нижеца бица-
раб хабар. Амма гьеб хабар гьаб дуниялалъулаб гIакъиллъи гуро,
гьаб дуниялалъул кверщелчагIазул (кверщел жидехъа унезул)
гIакъиллъиги гуро. [7] Нижеца бицунеб буго Аллагьасулаб балъго-
яб гIакъиллъиялъул. Аллагьас бахчун тараб гьеб гIакъиллъи ни-
лъер цIар-реццалъейин дуниял бижилелдего къачIан букIараб.
[8] Гьаб дуниялалъул цониги кверщелчиясда бичIчIичIо гьеб. Би-
чIчIун букIарабани, цIар-реццалъул бетIергьан хъанчида вала-
роан гьез.

[9] ТIухьдуздаги хъван бугелъулха:
«Лъилниги бералда бихьичIебги,
лъилниги гIиналда рагIичIебги,
лъилниги гIакълу нахъгIунтIичIебги
къачIан буго Аллагьас жив вокьулезе».

[10] Нилъеени Аллагьас жиндирго РухIалдалъун загьир гьабуна
гьеб. РухI сундулъего лъугьуна — Аллагьас цIакъго бахчун таралда
гъорлъегицин лъугьуна. [11] Гьесулъ жиндилъго бугеб рухIалда гу-
рони, цоги чиясда лъалебищ инсанасул рекIелъ ругел пикраби?
Гьедин Аллагьасул пикрабиги, гьесул РухIалда гурони, лъалищ-
ха. [12] Нилъее щвараб РухI дуниялалъулаб гуро, Аллагьас нилъее
кьурал нигIматал нилъеда ричIчIизе гьесдасан бачIараб буго.
[13] Нилъеца гьелъул хIакъалъулъ инсанасулаб гIакъиллъиялъ ма-
лъарал рагIабаздалъун гуро бицунеб, РухIалъ малъарал рагIабаз-
далъун бицуна. Илагьияб РухIалъ цIуразда бичIчIизабула нилъе-
ца РухIалда хурхарабщинаб. [14] Жиндилъе РухI рещтIинчIев ин-
санас къабул гьабуларо Илагьияб РухIалдасан бугебаб. Гьесие
гьеб гIантаб жолъун кколелъулха. Гьесда гьеб бичIчIизего би-
чIчIуларо, РухIалдалъун гурони бичIчIизе рес гьечIелъул. [15] Ила-
гьияб РухIалъ цIурав чиясда кIола бокьараб жоялъул хIакъикъат
лъазе, амма лъиданиги кIоларо Илагьияб РухIалъ цIурав чиясул
хIакъикъат лъазе. [16] ТIухьдузда хъван бугелъулха:
«БетIергьанасул пикрабазда нахъгIунтIулев чи вугищ?
Гьесие гIакълу кьезе лъида кIолеб?»
Нилъелъин абуни МасихIил гIакъиллъи буго.

3 бетIер

Аллагьасе хъулухъ гьабулел чагIи

[1] Амма нужедехунни, вацал, дун Илагьияб РухIалъ цIурал гIа-
дамаздехун гIадин кIалъачIо, кIалъана напсалъ малъараб гьабу-
лездехун гIадин ва МасихIиде цолъараб гIумру лъималазда ки-
нигин гурони бичIчIулареэдехун гIадин. [2] Кваназе квен гуро ди-
ца нужее кьураб, гьекъезе рахь кьуна. Кваназе гIун рукIинчIо
нуж добмехалъ, – гьанжегицин гIун гьечIо нуж! [3] Гьанжелъа-
гIанги напсалъ малъараб гьабулеб бугелъулха нужеца. Нужеда
гьоркьоб жахIда-хIусудги дагIба-рагIиги бугеб мехалъ, напсалъе
мутIигIлъи гурищ гьеб кколеб, гьаб дуниялалъул гIадамал гIа-
дин хьвадулел рукIинги гурищ кколеб? [4] Цояс «дун Павелил
рахъ ккурав вугилан», цогидасги «дун Аполлосил рахъ ккурав
вугилан» абулеб бугони, гьаб дуниялалъул гIадамаллъун ккела-
рищ нуж? [5] Гьаха, щив кколев Аполлос? Павелги щив кколев?
Гьел руго нуж иманалде рачарал ва хъулухъалъе тIамурал гIада-
тиял чагIи. БетIергьанас тIадкъараб хIалтIи гьабулеб буго гьезул
щивас. [6] Дица мугь чIана, Аполлосица лъалъана, амма бижизе
Аллагьас гьабуна. [7] Мугь чIолевги – рикIкIунаро, лъалъалевги –
рикIкIунаро. Бижизабулев – Аллагь вуго! [8] Мугь чIолесдаги лъа-
лъалесдаги гьоркьоб батIалъи гьечIо. Жидеца гьабуралда рекъа-
раб мухь щвела гьезул щивасе. [9] Ниж кIиялго руго Аллагьасул
хIалтIухъаби, нуж руго Аллагьасул хур, Аллагьасул мина.
[10] Аллагьас дие кьураб баркатаб гьунаралда рекъон, махщел
бугев устарас гIадин, дица кьучI лъуна. Цогидаз гьелда тIад
мина балеб буго. Щивас хал гьабизе биччанте кин жинца балеб
бугебали. [11] Цебего лъун бугелдаса батIияб кьучI лъезе лъидани-
ги кIоларо. ЦохIо бугеб гьеб кьучIги ГIиса МасихI ккола. [12] Ам-
ма гьеб кьучIалда тIад мина меседил, гIарцул, жавгьар-якъу-
талъул, яги цIулал, бакъвараб харил, муцIидул баниги, [13] щивас
гьабураб хIалтIи къиямасеб къоялъ бихьила. Гьеб къоялъ цIаялъ
хIалбихьулелъулха щивас кинаб хIалтIи гьабун бугебали. [14] Гьеб
кьучIалда тIад бараб минаялда доб цIа хIехьезе кIвани, уста-
расе кири щвела. [15] ЦIаялъ гьеб бухIани, зарал ккела. Хвасар-
лъизени гьев хвасарлъила, амма цIадулъа вахъарав чи гIадин ву-
кIина. [16] Нужеда лъаларебищ нуж Аллагьасул мукъадасаб рукъ
ругеблъиги нужелъ Аллагьасул РухI бугеблъиги? [17] Аллагьасул

мукъадасаб рукъ щущазабурав чи Аллагьасги тIагIинавила. Нуж
ккола Аллагьасул гьеб мукъадасаб рукълъун.

[18] Лъицаниги живго гуккуге абе! Нужеда гьоркьоса лъиданиги
ракIалде кколеб батани гьаб дуниялалда жив гIакъилав вугилан,
хIакълъунго гIакъилав вукIине бокьани, гьев гIантлъеян абе.
[19] Гьаб дуниялалъул гIакъиллъи Аллагьасда цебе гIантлъилъун
кколелъулха. ТIухьдузда хъван буго: «Аллагьас гIакъилзаби жи-
дерго сихIирлъиялъул гьиналъ ккола». [20] Цоги бакIалда хъван
буго: «БетIергьанасда лъала гIакъилазул пикрабаз пайда гьабу-
лареблъи». [21] Гьединлъидал, гIадамазул рахъги ккун, живго ве-
ццизе лъугьунге щивниги. Кинабго нужерлъидалха: [22] Павелги,
Аполлосги, Кефаги, дуниялги, гIумруги, хвелги, гьанжесебги,
букIинесебги – кинабго нужер буго. [23] Нуж МасихIил руго, Ма-
сихIги Аллагьасул вуго!

4 бетIер

МасихIил чапарзаби

[1] МасихIие хъулухъалъе чIарал чагIилъун рикIкIине ккола ну-
жеца ниж. Нижее амру гьабун бугелъулха Аллагьасул балъголъи
гIадамазе загьирлъизабеян. [2] Хъулухъалъе чIарав чи цохIо жин-
дирго бетIергьанасе ритIухъав вукIине ккола. [3] Дирго хIакъа-
лъулъ абуни, дие махIги ургъел гьечIо нужеца яги гIадамазул
кинаб букIаниги судалъ дие хIукму къотIиялъул. Дицагоги къо-
тIуларо диего хIукму. [4] Дида гIайиб гьечIеблъи лъала дида. Амма
гьелдалъун гуро дун ритIухълъулев. ТIадегIанасин дие хIукму
къотIизе бугеб. [5] ТIадегIанав вачIинегIан лъицаниги лъиениги
хIукму къотIуге. Гьес канлъуде босила бецIлъукь бугебщинаб,
рекIелъ ругел къасдалгицин тIатинарила. Гьеле гьебмехалда Ал-
лагьасдасан щивав чиясе щвела жиндирго кири.

[6] Нужее лъикIлъиялъе дица гьеб кинабго бихьизабуна, ва-
цал, нужеда, Аполлосилги диргоги мисалги бачун, «хъвараб
гурони лъугьунарилан» абурал рагIабазул магIна нужедаги би-
чIчIизе ва, лъикIалги тIокIалги ругилан, цоцазда цере чIухIда-
рунгутIизе.

[7] ХIакъикъаталдаги сундалъун нуж цогидаздаса тIокIал ругел?
Аллагьасдасан щвараб гуреб жо щиб нужелъ бугеб? Нужее гьеб
нигIматлъун кьунги бугеб мехалъ, цебего нужехъ гьеб букIараб
гIадин, гIамал кIодолъун щай нуж лъугьунел?

[8] Гьайгьай, гьанже нуж гIорцIун руго! Гьанже нуж бечелъун
руго! Ниж гьечIониги, гьанже парччахIзабилъун лъугьун руго
нуж. Дие бокьилаан унго-унголъунги нуж парччахIзабилъун
лъугьунелани, нужеда цадахъ нижецаги парччахIлъи гьабизе.
[9] Амма дида ракIалде ккола Аллагьас ниж – чапарзаби, халкъал-
да цере чIвазе къотIарал чагIи гIадин, бищун ахиралда чIезарун
ругилан. ТIолабго махлукъаталъе – малаикзабазеги гIадамазеги
ниж лъугьана байрамалда халкъалъе кепалъе рагъулезда релълъа-
рал чагIилъун. [10] МасихIие гIоло ниж гIабдалзабилъун рикIкIунел
руго, МасихIиде цолъарал нуж гIакъилзаби руго. Ниж загIипал
руго, нуж къуватал руго. Нужер хIурмат гьабула, ниж хIакъир
гьарула. [11] Жакъа къоялде щвезегIанги ракъунги къечонги руго
ниж. Нижер ретIелги хохораб буго, ниж рухулел-кьабулелги руго,
мина-руссенги нижер гьечIо. [12] ЗахIмат бихьун гурони хинкI-чед-
ги щолеб гьечIо нижее. Ниж хIакъир гьарула – нижеца баркат
лъегиян абула, нижее гIазаб кьола – нижеца хIехьола. [13] Ниже-
дасан мацI гьабула – нижеца лъикIаб бицуна. Ниж гьаб дуния-
лалъе хIур-кIучлъун хутIун руго, гьаб гIаламалъеги чIахI-къул-
лъун хутIун руго.

[14] Нуж инжит гьаризе гуро, вацал, дица гьаб кинабго хъва-
леб бугеб. Дирго хириял лъималазе гIадин, гIакълу кьолеб буго
дица нужее. [15] МасихIил дарсал малъулев азарго мугIалим нужер
вугониги, эмен нужер цо гурони гьечIелъул. Дун нужее эмен-
лъун лъугьана, Рохалил хабаралдалъун дица нуж МасихIиде цо-
лъизаруна.

[16] Гьединлъидалин дида релълъун хьвадейилан гьарулеб бу-
геб дица нужеда. [17] МасихIил нухдасан дун хьвадулев вугеб куц
нужеда ракIалде щвезабизе гьале нужехъе витIулев вуго ТIа-
дегIанасе ритIухъав ва дие хирияв васлъун лъугьарав Тимофей.
Гьеб нухдасан хьвадейилан дица малъула киса-кибго киналго
иман лъуразул агьлуялда.

[18] Нужеда гьоркьор руго нич гьечIел гIадамалги. Гьезда ра-
кIалде кколеб батила дун тIокIав гьениве вачIинарилан. [19] Ам-
ма, ТIадегIанасе бокьани, кватIичIого нужехъе вачIина дун.
Гьел нич гьечIезул хабар-гаргар букIин гуреб, къуват-гучги бу-
гищали лъала дида гьебмехалда. [20] Аллагьасул ПарччахIлъи ха-
бар-гаргаралъулъ гуро бугеб, къуват-гучалъулъин. [21] Щиб нужее
бокьилеб? Дун цIалги босун вачIинейищ, яги нужеде бугеб ро-
кьиялъул цIураб хIеренаб рагIигун вачIинейищ?

5 бетIер

Иман лъуразул агьлуялда жаниб ккараб пасатаб иш

1 Цинги, дида бицана нужер гьениб мажусиязулгицин гье-
чIебгIадаб инжитаб иш лъугьун бугилан – цо чи жиндирго
бесдал эбелалда аскIов вегулев вугилан. 2 Гьелдаса пашманлъи-
зе кколеб бакIалда нужер чIухIиго щиб! Гьединаб инжитлъи
жиндасан лъугьарав чи нужерго агьлуялда гьоркьоса вачахъизе
кколаан нужеца. 3-4 Дирго рахъалъ абуни, черх гьаниб бугони-
ги, рухI гьениб нужеда аскIоб бугелъул, гьенив вугев гIадин ву-
кIуна дун. Нужер данделъиялда нилъер ТIадегIанав ГIисал къуд-
ратгун цадахъ дирго рухIги гIахьаллъизабун, нилъер ТIадегIанав
ГIисал цIаралдалъун дица хIукму къотIана 5 гьеб иш гьабурав
чи илбисалъул кверщаликье кьезе – биччанте гьесул мунагьаб
напс хвезе. ТIадегIанав вачIараб къоялъ гьесул рухI хвасарлъи-
зеги бегьула.

6 Нужер гьеб гIамал кIодолъи лъикIаб хасият гуро. Нужеда ра-
гIанищ гьадинаб кици: «ГьитIинаб реччеялъги гIемераб ханжу
беччизабула»? 7 Мунагьалъул басрияб речче тIубанго нахъе рехе.
Гьебмехалъ речче гъорлъ гьечIого бежараб чедлъун лъугьина
нуж. Гьединаб чедин нуж ккола! Нилъер пасхаялъул кьегIер –
МасихI – цевего къурбанлъун лъугьиндалха!* 8 РачIа гьанже
нилъеца пасхаялъул байрамалде хIадурлъи гьабилин басрияб
речче (ай мунагьги квешлъиги) цадахъ гьечIого. РеччичIел ча-
дал (ай бацIцIадабщинабги хIакъабщинабги) цадахъ, росун хIа-
дурлъизин гьелде.

9 Дица нужехъе битIараб кагътида хъван букIана пасатал ча-
гIазулгун гьоркьоблъи гьабугейилан. 10 Пасатал, хъантIарал, мак-
руял гIадамазул ва гьересиаллагьзабазе лагълъи гьабулел мажу-
сиязул гуребха дица бицунеб букIараб. Гьездаса ратIалъизени,
дуниял тун ине ккелаан ниж. 11 Дица хъван букIана, жидеца
иман лъун бугиланги абун, пасалъиги гьабулел, хъантIун магIи-
шатги гьабулел, гьересиаллагьзабазе лагълъиги гьабулел, мацIги
гьабулел, хIилла-рекIкIги гьабулел, гьекъолдизеги гьекъолдулел
гIадамазулгун хурхен гьабугейилан, хIатта гьезда цадахъ гIодор

* 5:7 Пасхаялъул хасаб квание кьегIерги хъолаан, реччичIел чадалги ре-
жулаан.

чIун кванагейилан. [12-13] Нилъер гуреб агьлуялъе суд гьабунги щай-
ха дие? Аллагьас гьабила гьезие суд. Нужерго агьлуялъул чиясе
суд гьабизе кколаребищ нужеца? ТIухьдузда хъван бугелъул:
«Квешав чи нужер агьлуялда гьоркьоса нахъе вачахъе», – ян.

6 бетIер

Иман лъурал цоцаз судалде щай ахIулел?

[1] Жиндирго диналъул вацасдехун нужеда гьоркьоса пуланав
чиясул дагIба-рагIи бугони, Аллагьасул халкъги рехун тун, иман
гьечIезухъе суд гьабизе ине бегьилищ гьев? [2] Нужеда лъаларе-
бищ гьаб гIаламалъе суд Аллагьасул халкъалъ къотIизе букIин?
ГIаламалъего суд гьабизе бугел нужеда кIоларебищ гIиси-би-
къинаб дагIба-рагIи къинабизе? [3] Нужеда лъай: малаикзабазеги-
цин суд гьабизейин нилъеца бугеб. Гьаб дуниялалъул ишал тIу-
разе кигIанха нужее бигьалъизе кколеб! [4] Гьединаб дагIба-ра-
гIи нужеда гьоркьоб ккараб мехалъ, щай нужеца гьеб нужерго
агьлуялда гьоркьоб къимат гьечIел гIадамазде гIарз бахъулеб?
[5] Нечоларищ нуж? Диналъул вацал рекъезаризе кIолев цониги
гIакъилав чи нужеда гьоркьов ватичIого вукIине рес гьечIо.
[6] Бихьулищ – вацас вац судалде вачунев вуго, гьебги – иман
лъечIез хIукму къотIизе. [7] Нужеда гьоркьоса гIадамал судал-
де ине ккеялъгицин нугIлъи гьабула нуж къеялъе. Нужее гьа-
бураб зарал-зиянги баччун рукIинго лъикI гурищ? Нужехъа
боцIи-рикъзи бахъиги хIехьон рукIинго лъикI гурищ? [8] Нуже-
цайин абуни цоцазе зарал-зиян гьабулеб буго, цоцахъа бо-
цIи-рикъзи бахъулеб буго. Лъие гьеб гьабулеб бугеб? Нужерго
вацазе!

[9] Нужеда лъаларебищ пасатал гIадамазе Аллагьасул ПарччахI-
лъи насиблъулареблъи? Нужго нужецаго гуккуге! Пасалъи гьа-
булезе, гьересиаллагьзабазе лагълъи гьабулезе, зина гьабулезе,
бихьиназдасан лазат босулел бихьиназе, [10] хъантIаразе, цIогьа-
базе, гьекъолдухъабазе, мацIихъабазе, хъамалчагIазе – гьезул
цонигиязе Аллагьасул ПарччахIлъи насиблъуларо. [11] Нужеда
гьоркьорги рукIана гьединал гIадамал. Амма нуж гьанже чурун
руго, рацIцIалъизарун руго, ТIадегIанав ГIиса МасихIил цIа-
ралдалъун ва нилъер Аллагьасул РухIалдалъун ритIухълъиза-
рун руго!

Черх – Илагьияб РухӀ жаниб чӀолеб мукъадасаб рукъ

12 «Бокьарабщинаб гьабизе бегьула!» – ян абула цо-цояз. Бокьа-
рабщинаб гьабиялъул гуребха пайда букӀунеб. «Бокьарабщинаб
гьабизе бегьула!» Амма дун сундулниги лагълъун лъугьине бегьу-
ларо. 13 Цогидаз абула: «Квен – чохьое, чехь – квание!» – ян.
Аллагьас гьеб кӀиябгоги пасалъизабула. Гьаваялда нахъбилълъине
гуро черх бижун бугеб, ТӀадегӀанасе тӀагӀаталъейин. ТӀадегӀанас
тӀалаб гьабила гьелъул. 14 ТӀадегӀанав ГӀиса хваралъуса вахъина-
вуна Аллагьас, жиндирго къудраталдалъун нужги хваралъуса ра-
хъинарила гьес.

15 Нужеда лъаларебищ нужер чурхдулги МасихӀил черхалъул
бутӀаби рукӀин? МасихӀил черхалъул бутӀа хъахӀбал черхлъун
лъугьинабизе бегьилищ? Киданиги бегьуларо! 16 Нужеда лъа-
ларебищ хъахӀбаялда аскӀов вегарасул черх гьелъул черхгун цо-
лъулеблъи? ТӀухьдузда хъван бугелъул: «гьел кӀиялго цолъун,
цого лъугьина». 17 ТӀадегӀанасде цолъарасул рухӀ гьесул РухӀгун
цолъула.

18 ХъахӀбалъи рикӀкӀад гьабе! Цогидал мунагьал инсанасул чер-
халдаса къватӀирехун ккарал рукӀуна. ХъахӀбаяв чиясин абуни,
мунагь гьабула жиндирго черхги хӀакъирлъизабун. 19-20 Аллагьас-
дасан нужее щвараб Илагьияб РухӀ жаниб чӀолеб мукъадасаб
рукълъун нужер черх букӀин лъаларебищ нужеда? ЦӀикӀкӀараб
мухьги кьун росун ругелъул, нужго бетӀергьанал чагӀи гуро нуж*.
Аллагь кӀодо гьавизе пайда босе нужерго чурхдуздаса!

7 бетӀер

Ригьиналъул хӀакъалъулъ насихӀатал

1 Гьанже дица бицина нужеца дихъе кагътида хъван букӀара-
лъул хӀакъалъулъ. ЧӀужугӀаданалда аскӀове къачӀого вукӀинго
лъикӀ бихьинчиясе. 2 Амма пасалъи цӀикӀкӀун бугелъул, щивав
бихьинчиясул жиндирго лъади йикӀун лъикӀ, щияй чӀужугӀада-
налъулги жиндирго рос вукӀун лъикӀ. 3 Росас лъади бусада жин-
дасаго рикӀкӀалъизайизе бегьуларо, лъадиялъ росги бегьуларо.
4 Жиндирго черхалъул кверщел лъадиялъухъ гуро бугеб, росасухъ

* 6:19-20 Гьаниб бицен гьабулеб буго гӀаламалъулго мунагьал чуризелъун ГӀиса МасихӀ хвеялъул.

буго. Гъединго жиндирго черхалъул кверщел росасухъ гуро бу-
геб, лъадиялъухъ буго. 5 КIиялго разилъун, Аллагьасе гьари-ду-
гIаялъе цодагьабго заманаялъ гурони, цоцаздаса ратIалъуге.
Цинги нахъеги цадахъ рукIа. Гъедин хьвадани, илбисалда кIве-
ларо, чорхол гьава къинабизе кIолеб гьечIолъи бихьун, нуж
къосинаризе. 6 Гьаниб дица нужее амру гьабулеб гьечIо гьедин
гурони бегьуларилан. Нужее бигьалъи гьабулеб буго. 7 Гьайгьай,
дие бокьилаан киналго гIадамал дун гIадин чIолелани. Амма
Аллагьас щивасе гьунар кьун буго: цоясе гьадинаб, цогидасе
додинаб.

8 Къороллъун хутIарал бихьиназдаги руччабаздаги дица абила-
ан, дун гIадин, ялгъузго рукIайилан. 9 Къороллъи хIехьезе кIо-
леб гьечIони, ригьин гьабизе ккела. Ригьнаде руссинго лъикI,
хIасраталъ рухIизегIан. 10 Ригьнада ругезени, дица гуреб, ТIаде-
гIанас гьабулеб буго амру: лъади росасдаса ятIалъизе бегьуларо.
11 Нагагь ятIалъани, ялгъузго йикIине ккела яги росгун рекъезе
ккела. Росасги лъади йиччан тезе бегьуларо.

12 Цогидаздани, ТIадегIанас гуреб, дица абулеб буго: диналъул
вацасул лъади иман лъечIей йигони, амма росасда цадахъ чIезе
къабуллъулейги йигони, къватIие йитIуге гьей. 13 ЧIужугIадана-
лъул рос иман лъечIев вугони, гьелда цадахъ чIезеги разилъулев
вугони, ятIалъуге гьесдаса. 14 Иман лъечIев росасдаса Аллагь ра-
зилъула гьесул иман лъурай лъади сабаблъун. Иман лъечIей
лъадиялдасаги Аллагь разилъула гьелъул иман лъурав рос сабаб-
лъун. Гьедин букIунаребани, гьезул лъималги мажусиязулго гIа-
динал рукIинаан. Гьедин бугелъул, гьел лъималаздасаги Аллагь
разилъула. 15 Иман лъечIев росасе яги лъадуе ратIалъизе бокьа-
ни, риччанте ратIалъизе. Гьедин кколеб бугони, диналъул ва-
цасда яги яцалда тIадаб гьечIо жидерго ригьин цIунизе. Алла-
гьасни рекъон рукIайилан абулеб буго. 16 Дуда щиб лъалеб, лъади,
дурго рос хвасар гьавизе дуда кIоларевлъи? Дуда щиб лъалеб,
рос, дурго лъади хвасар гьайизе дуда кIоларейлъи?

17 Амма нужер щивав вукIине виччанте ТIадегIанас гьесие би-
хьизабураб хIалалда, гьев хутIизе виччанте Аллагьас гьев жин-
дихъего ахIараб куцалда. Гьединабго амру гьабула дица кинаб-
го иман лъуразул агьлуялъеги. 18 Сунат гьабурав вугони Аллагьас
ахIун, гьеб балъго гьабизе ккеларо. Сунат гьабичIев ахIун вуго-
ни, сунат гьабизеги ккеларо гьес. 19 Сунат гьабиги – рикIкIу-
наро, сунат гьабичIолъиги – рикIкIунаро, Аллагьасул амруял

тIуразари буго аслуги кьучIги! [20]Аллагьас кинавлъун инсан жин-
дихъего ахIаниги, гьединавлъун хутIизе виччанте гьев. [21]Гьес
ахIараб мехалъ мун лагълъун вукIарав ватани, гьелъулги пик-
ру гьабуге дуца. Амма тархъанлъизе рес бугони, гьелъие гIамал
гьабе. [22]ТIадегIанас жиндихъего ахIарав лагъ ТIадегIанасда цеве
эркенав чилъун ккола, эркенго вукIаго ахIаравги МасихIил лагъ
ккола. [23]Аллагьас цIикIкIараб мухьги кьун росун ругелъул,
гIадамазул лагъзаллъун ккезе чIоге! [24]Кинавлъун гьес жинди-
хъего ахIаниги, гьединавлъун хутIизе виччанте, вацал, гьев Ал-
лагьасда цеве!

Ригьин гьабичIезулги къоролзабазулги хIакъалъулъ

[25]Росасе инчIел ясазул рахъ цIехани, гьелъул рахъалъ ТIаде-
гIанасдасан бачIараб амру гьечIо дихъ. Амма дица дирго пик-
ру бицина, Аллагьасул баркаталдалъун дунги вугелъулха божи-
зе бегьулев чи. [26]ЗахIматаб заман бугелъул, живго вугеб хIалалъ
чIейго лъикI чиясе. [27]Лъади ячун йигищ – йиччан тоге. Ячун
гьечIищ – гьей ялагьизе лъугьунге. [28]Амма лъади ячинги мунагь
гуро. ГIурай яс росасе инги мунагь гуро. Амма ригьнаде ру-
ссиндал, гьаб дуниялалъул къварилъи-захIмалъи рещтIина ну-
жеде. Дие бокьилаан гьелдаса нуж цIунизе. [29]Дие бокьун буго,
вацал, нужеда абизе, гьаб дуниялалъе заман дагьлъун бугилан.
Лъудби рачаралги хьвадизе ккела лъудбиго гьечIел гIадин. [30]ГIо-
дулел ругелги хьвадизе ккела гIодулелго гьечIел гIадин. Рохун
ругелги хьвадизе ккела рохунго гьечIел гIадин. Босаралги хьва-
дизе ккела жидеца щибго босичIеб гIадин. [31]Дуниялалъул ишазде
машгъуллъаралги хьвадизе ккела гьезде машгъуллъунго гьечIел
гIадин. Гьаб дуниял тIагIун инехъин бугелъулха!

[32]Дие бокьун буго нуж сундулго ургъел гьечIого рукIине. Лъа-
ди гьечIев чи ТIадегIанасе гьабулеб тIагIаталъул ургъалида ву-
кIуна, ТIадегIанав разилъи тIалаб гьабула гьес. [33]Лъади йигев
чи дуниялалъул ургъалида вукIуна, лъади разилъи тIалаб гьабу-
ла гьес. [34]Гьедин кIийиде викьун вукIуна лъади ячарав чи. Ро-
сасе инчIей чIужугIадан яги гIолохъанай яс ТIадегIанасе гьабу-
леб тIагIаталъул ургъалида йикIуна, гьесда цебе черхги ракIги
бацIцIадго цIунизе. Рос вугей чIужугIадан дуниялалъул ургъа-
лида йикIуна, рос разилъи тIалаб гьабула гьелъ. [35]Дица гьеб ки-
набго абулеб буго нужее лъикIлъиялъе. Щибниги жо нужее гьу-
къизе гуро дун кIалъалев вугев. Дие бокьун буго гьениб нужер

ишазулъ гIадлу-тадбир букIине ва сундего машгъуллъичIого нужеца ТIадегIанасе хъулухъ гьабизе.

[36] Лъицаниги рикIкIунеб бугони абурай яс ячинчIого тезе
рекъараб гьечIилан, гьелдехун бугеб хIасратги къезабизе кIолеб
гьечIони, биччанте гьес жиндирго рекIее бокьараб гьабизе. Гьей
ячани гьев мунагьалъукье кколаро. [37] Амма гьей ячине сунца-
ниги тIамулев гьечIони, ячинчIого тезе кьури гьечIеб хIукмуги
гьабун бугони, жиндирго хIасраталда квелъ базеги кIолеб буго-
ни, – гьеб лъикI ккела. [38] ХIасил: жиндирго абурай ячин лъикI
буго, амма ячинчIого тани, дагьабги лъикI*.

[39] Лъади ригьнада хутIула гьелъул рос чIаго вугевгIан заманал-
да. Рос хвани, гьелъул ихтияр буго жиндиего бокьарав чиясе
ине. Амма ГIисаде иман лъурав чи вукIине ккела гьев. [40] Къорол-
лъудаго чIани, гьей жеги талихIай йикIина. Гьединаб буго дир
пикру, Аллагьасул РухI щварав чи вугилан ккола дун.

8 бетIер

Гьан хIалалаб букIиналъул хIакъалъулъ

[1] Гьанже бицинин мажусиязул аллагьзабазе къурбаналъе хъу-
рал жалазул гьанал хIакъалъулъ. Нилъер киназулго гIелму-лъай
бугилан битIун абулеб буго нужеца. Амма гIелму-лъаялъ гIада-
масул гIамал кIодолъизабула. Рокьиялъ берцинго гIуцIула ин-
санасул гIумру. [2] Жинда цо щибниги лъалилан ракIалде кколеб
бугони, унго-унгояб лъай гьесие щун букIунаро. [3] Амма Аллагь
вокьулев чи Аллагьасда лъала.

[4] Мажусиязул аллагьзабазе къурбаналъе хъурал жалазул рахъ
босани: нилъеда лъала гьезул аллагьзаби щибго гурел жал ру-
кIин, цо гурони, тIокIав батIияв Аллагь гьечIевлъиги. [5] Ракьал-
да рукIа, зобалазда рукIа гьел аллагьзабийилан абулел жал руги-
лан телин (гьел цIакъ гIемер руго – «аллагьзабийилан» абулел-
ги, «бетIергьабийилан» абулелги). [6] Амма нилъер Эмен – Аллагь
цохIо вуго, жинца кинабго бижарав ва жиндиего гIоло нилъ ри-
жарав. Нилъер цо бетIергьан вуго – ГIиса МасихI. Гьесдалъун
бижун буго кинабго, гьесдалъун нилъги чIаголъана. [7] Киназдаго

* 7:38 Грек мацIалда «яс» ва «абурай яс» цого магIнаялъул рагIи бугелъул, гьаниб бицун батизе бегьула инсуца яс росасе кьолей йикIараб куцалъул.

гуребха гьеб лъалеб. Цо-цоял гьел гьересиаллагьзабазде цIакъ-
го ругьунлъун руго ва гьез гьанжегицин мажусиязухъа босараб
гьан кваналеб буго, дозие къурбанлъун гьебги рикIкIун. Мунагь
ккеладайилан щакдарулелги руго гьел, хIарамаб жоцин кваналеб
бугодай жидецаян. [8]Амма кваница нилъ Аллагьасде гIагар гьа-
руларо. Гьеб кваначIогойилан камулеб жоги гьечIо нилъее, ква-
нанилан щолеб жоги гьечIо.

[9]Бегьулебилан рикIкIунебги бегьуларебилан рикIкIунебги ква-
налеб букIин гьел иман загIипазе нухда хIетIе тункулеб гамачI-
лъун лъугьине гурин. [10]Мунагь ккеладайилан щакдарулев чиясда
вихьани гьединаб лъай бугев мун мажусиязул мукъадасаб ро-
къов гIодовги чIун кваналев, духъ валагьун, гьесги кванала гье-
зул къурбаналъул гьан. [11]Гьедин гьеб дур «гIелму-лъай» сабаб-
лъун – гьев иман загIипав чи – жиндие гIоло МасихI хвалде
арав дур диналъул вац хвезеги бегьула. [12]Дурго вацазе заралаб
мунагь гьабун, щакдарулеб гьезул ракIги лъукъун, МасихIиде
дандечIун мунагь гьабулеб буго дуца. [13]Гьедин, дир вац къоси-
налъе сабаблъун квен лъугьунеб бугони, гьев къосинавизегIан,
киданиги гьан кIалдибе босичIого чIела дун!

9 бетIер

Чапарлъун вукIиналдаса пайда босичIо Павелица

[1]Дун эркенав чи гурищ? Дун МасихIил чапар гурищ? Ни-
лъер ТIадегIанав ГIиса вихьарав чи гурищ? ТIадегIанасде нуж
цолъи дир хIаракатчилъиялъул хIасил гурищ? [2]Цогидазе дун ча-
пар ватичIониги, нужее дун чапарлъидалха! ТIадегIанасде цо-
лъараб нужер гIумруялъ нугIлъи гьабула дун МасихIил чапар
вукIиналъе.

[3]Гьеле гьедин, дунго ритIухъ гьавун, жаваб кьола дица дир
ишазул цIех-рех гьабизе бокьаразе. [4]Кваназеги гьекъезеги гIа-
рац щвезе ихтияр гьечIебищ нижер? [5]Нижер ихтияр гьечIебищ,
цогидал чапарзабаз гIадин, ТIадегIанав ГIисал вацаз яги Пёт-
рица гIадин, нилъер диналъул яцаздасан лъади ячине ва гьейгун
цадахъ сапаралде ине? [6]Яги гIицIго диеги Барнабаегийищ их-
тияр гьечIеб бетIербахъиялъе хIалтIичIого чIезе?

[7]Мухьдахъ ккурав рагъухъан жиндирго гIарацги харж гьабун
вагъулевищ? Жиндирго цIибил квинчIого толебищ ахихъанас?
Жиндирго рохьдолъа гIачиязул рахь гьекъечIого толебищ вехьас?

[8]ГIадамазул гIадатияб гIумру-яшавалдасан гьединал мисалал ра-
чине бегьи гуребги, гьелъулго хIакъалъулъ Къануналдаги буго.
[9]Мусал Къануналда хъван бугелъулха: «Лал бокъунеб бугеб оцол
кIалалда таргьа баге», — ян. Аллагьас оцазул тIалаб-агъаз тIаде
босун абурал рагIабийищ гьел? [10]Гьес нилъер хIакъалъулъ гу-
ребдай гьеб абун бугеб? Гьайгьай, нилъер хIакъалъулъ абун буго.
Векьарухъанас бекьула ва лал тIамулес лалги тIамула хуриса ба-
чIаралъул бутIа щвезе хьулалда. [11]Нужеда гьоркьоб Илагьияб
РухIалъул хьон хьарал нижеца хьул-къасд гьабулеб бугони, гьел-
дасан бижаралъул бутIа бетIербахъиялъе щвелародайилан — цIи-
кIкIараб мухьищха гьеб кколеб? [12]Цогидазул ихтияр батани ну-
жедасан кумек тIалаб гьабизе, гьайгьай, нижер жеги цIикIкIа-
раб ихтияр буго гьелъие.

Амма нижеца киданиги пайда босичIо гьеб ихтиялдаса. Ни-
жеца кинабго хIехьола МасихIил хIакъалъулъ Рохалил хабара-
лъе сундулъго квалквал-квекIен гьечIого хутIизе. [13]Нужеда лъа-
ларебищ Мукъадасаб Рокъоб хъулухъ гьабулел чагIаз гьенисан
бетIербахъулеблъи? Къурбаналъул гьан лъолеб бакIалъул тIалаб
гьабулезеги гьеб къурбаналъул бутIа жидеего босизе ихтияр бу-
кIин лъаларебищ? [14]Гьединго ТIадегIанасги бихьизабун буго
Рохалил хабар лъазабулезги гьелдасан бетIербахъеян.

[15]Гьединаб цониги ихтияралдаса цониги нухалъ пайда бо-
сичIо дица. Гьанжеги дица нужехъе гьеб тIалаб гьабун гуро
хъвалеб бугеб. Дунго чIухIизе бегьулелдаса махIрумлъизегIан
хвезе бокьила. [16]Рохалил хабар лъазабулеб бугилан чIухIдаризе
бегьуларо дун. Дица тIубазабичIого гIолареб тIадкъай бугелъул-
ха гьеб! Рохалил хабар халкъалда лъазабичIони, балагь рещтIаги
диде! [17]Дунго лъикIав лъугьун гьеб гьабулеб букIарабани, гье-
лъухъ мухьги щвелаан дие. Дунго лъикIав лъугьун гуро, дида
тIадкъан бугелъул гьабулеб буго. [18]Щиб кириха дие щолеб бу-
геб? Дие щолеб кири ккола — дица щибго мухь гьечIого Роха-
лил хабар лъазабулеб букIин ва гьелдалъун дие бугеб ихтиярал-
даса пайда босулеб гьечIолъиги.

[19]Дун эркенав чи вуго, лъилниги лагъ гуро, амма дун кина-
зулго лагълъун лъугьана, кигIан кIваниги цIикIкIун гьел дихъ
гIенеккизе бокьун. [20]ЖугьутIазда гьоркьов дун лъугьана жу-
гьутIав гIадин, жугьутIал дихъ гIенеккизе бокьун. Къанун цIу-
нулезда гьоркьов дун хьвадана гьеб Къанун цIунулев чи гIадин
(Къануналъ дида тIад кверщел гьабулеб гьечIониги), Къанун

цIунулелалги дихъ гIенеккизе бокьун. [21] Къанун лъаларезда гьор-
кьов дун чIана Къанун лъаларевлъун, (амма МасихIил квер-
щаликь вугев дида Аллагьасул къанун лъала), Къанун лъаларел
чагIиги дихъ гIенеккизе бокьун. [22] ЗагIипазе дун загIипавлъун
лъугьана, загIипалги дихъ гIенеккизе бокьун. Киназдаго гьор-
кьов дун гьезда релълъун лъугьана, щиб сабаб-гIамал батунги
гьезул цо-цоялгIаги хвасар гьаризе бокьун. [23] Гьеб кинабго дица
гьабулеб буго Рохалил хабаралъе гIоло, гьелъул баркаталъул бу-
тIа насиблъизе бокьун.

[24] Нужеда лъаларищ: къецазда киналго рекерухъаби рекерула,
амма бергьенлъиялъул шапакъат цоясе гурони щоларо. Нужги
рекере гьеб шапакъат щвезе бокьун. [25] Къецазул киналго гIахьал-
чагIаз гIемераб жоялдаса жалго махIрум гьарула, речIалел тIугь-
дузул гор щвезе бокьун. Нилъецани гьеб гьабула речIаларел
тIугьдузул гор щвезе бокьун. [26] Гьедин дунги векерулев вугев
ватани, мурадалде щвезе бокьун векерулев вуго. Зарул рагъулъ
дунги гIахьаллъулев вугев ватани, зарал гьаваялде хьвагIизе гуро.
[27] Кьабулеб-тункулебги хIехьон, квегъулеб буго дица черх, гьелда
тIад кверщелги гьабулеб буго, цогидалги къецазде ахIун, дунго
гъоркь хутIилевилан хIинкъун.

10 бетIер

Гьересиаллагьзабазде иман лъеялдаса цIуне

[1] Дие бокьун буго, вацал, нужеда ракIалде щвезабизе: Мис-
риялдаса нахъе унеб мехалда нилъер киналго умумул накIкIул
рагIдукь ккун рукIана, киназго ралъадги бахана. [2] Киналго гьел
Мусада нахърилълъун накIкIуцаги ралъдацаги чурана. [3] Гьез ки-
назго кванана цого-цо илагьияб квен, [4] цого-цо илагьияб гье-
къелги гьекъана гьез. Илагьияб кьурулъан чвахун бачIараб лъим
гьекъана гьез. Гьеб кьуру гьезда цадахъ букIана. МасихI ккола
гьеб. [5] Амма гьезул гIемерисез Аллагь рази гьавичIо — гьезул
жаназаби авлахъалда щущана. [6] Гьеб буго нилъее мисал — гьел
гIадин нилъ квешлъиялда нахърилълъинчIого рукIине. [7] Гьезул
цо-цояз гIадин аллагьалилан тарал жалазе лагълъи гьабуге ну-
жеца. ТIухьдузда хъван бугелъулха: «ГIодор чIун кваназе-гьекъе-
зе лъугьана халкъ, цинги аллагьилан тараб жоялъул хIурматал-
да пасатабщинабги хъубабщинабги гьабизе лъугьана». [8] Гьезул
цо-цояз гIадин хъахIбалъи гьабиларин нилъеца. Гьез хъахIбалъи

гьабуна – ва цохIо къоялъ гьезул къоло лъабазарго чи хвана.
[9] Гьезул цо-цоял гIадин, БетIергьанасул хIалбихьизе лъугьина-
рин нилъ. Гьел хвана борхьаз хIанчIун. [10] Гьезул цо-цоял гIадин,
Аллагьасде дандечIун, гъулгъудизе бегьуларо нилъ. Гьеб сабаб-
лъун хвалил малаикас хвезаруна гьел. [11] Гьеб киналъулго хIакъа-
лъулъ ТIухьдузда хъван буго нилъее гIакълу щвеялъе гIоло.
Ахирзаманаялде гIагарлъулел ругелъулха нилъ.

[12] Гьединлъидал, вахъун чIун вугилан ккарав гIодов ккезе гу-
рин. [13] ГIадамазда гьоркьоб букIунеб гурони гIазаб-балагь рещ-
тIинчIо нужеде. Аллагьас жиндирго къотIи хвезабуларо – хIе-
хьезе кIолареб гIазаб-балагь биччаларо гьес нужеде. ГIазаб-ба-
лагьалда цадахъго гьес нужее бихьизабила гьеб хIехьезе ресги.

[14] Гьединлъидал, дир хириял, гьересиаллагьзабазе лагълъи гьа-
биялдаса рикIкIалъе. [15] ГIакъилал гIадамазда гIадин бицунеб бу-
го дица нужеда. Нужецаго пикру гьабе дица бицаралъул. [16] ТIа-
дегIанасул хIурматалда нилъ гIодор чIун сардилъ кванала ва,
гьари-дугIа гьабун, щурминиса чагъирги гьекъола, – гьелъул
магIна ккола МасихIица тIураб бидулъ нилъерги бутIа букIин.
Кваналаго нилъеца чед бекиялъул магIна ккола МасихIил чор-
холъги нилъер бутIа букIин. [17] Гьеб чед цо бугелъул, нилъ гIемер
ругониги, цохIо черх лъугьуна. Нилъеца кинацаго цохIо чед
цоцазе бикьун кваналелъулха! [18] Исраилил халкъалъухъ балагье:
къурбаналъе хъураб жо кваналелщиназ жидерго бутIа лъолагури
гьез гьабулеб тIагIаталъулъ. [19] Щиб абизе дие бокьун бугеб: гье-
ресиаллагьзабазе гьабулеб къурбан магIнаяб жо бугиланищ? яги
гьересиаллагь магIнаяб жо бугиланищ? [20] Гуро! Дие абизе бо-
кьун буго: мажусиязул къурбан гьез Аллагьасе гуро гьабулеб,
жундузе гьабула. Дие бокьун гьечIо нужеца жундузулгун гьор-
кьоблъи гьабизе. [21] Цин ТIадегIанасул щурминисан, цин жунду-
зул щурминисан гьекъезе бажариларо нужехъа. Цин ТIадегIана-
сул столалдасан, цин жундузул столалдасан кваназеги бажари-
ларо. [22] БетIергьанасул ццин бахъинейищ нужее бокьун бугеб?
Гьесдаса къуваталищ нилъ ругел?

[23] «Бокьарабщинаб гьабизе бегьула», – ян абула цо-цояз. Ам-
ма бокьарабщиналъул гуро пайда бугеб. «Бокьарабщинаб гьаби-
зе бегьула». Амма бокьарабщиналъ гуро кумек гьабулеб. [24] Би-
ччанте щивав чи жиндиего пайдаялъе гуреб, гIагарда вугесе
пайдаялъе хIалтIизе. [25] Нужеца базаралдаса гьан босе щибго цIе-
хечIого ва хIинкъичIого кванай. [26] ТIухьдузда хъван бугелъулха:

«Ракьги ракьалда бугебщинабги БетIергьанасулин». 27Иман лъе-
чIев чияс мун гьоболлъухъ ахIани, ине ракIалде ккани, дудаго
цебе лъураб жо кванай щибго цIехечIого ва хIинкъичIого. 28Ма-
жусиязул къурбаналъул бугин гьеб квенилан дуда лъицаниги
абуни, дуца гьеб кванаге, дуда гьеб абурав чи гIодове виччаза-
визе. 29Гьеб кваназе мун хIинкъиялъул гуро дица бицунеб бу-
геб, гьев хIинкъун вукIиналъулин. Цо лъицаниги гьикъани:
«Цогидасул хIинкъи сабаблъун диего бокьараб гьабичIого тезе
щай дица кколеб? 30Аллагьасе рецц гьабун дица гьеб квани,
лъица дида гIайиб чIвалеб, Аллагьасе рецц гьабун дун кванани-
лан?» 31Щиб гьабулел ругониги – кваналел ругониги, гьекъолел
ругониги, – Аллагьасе рецц гьабичIого тоге. 32ЖугьутIалги, гре-
калги, Аллагьасде иман лъуразул агьлуги къосинариларедухъ
хьваде нуж. 33Диего пайдаялъе гуреб, гьел хвасарлъизе гIологи
гIемеразе пайдаялъе гIологи хIалтIулев дун гIадин хьваде.

11 бетIер

1Дица МасихIидасан мисал босулеб бугеб гIадин, дидасан ну-
жецаги мисал босе.

ДугIа гьабизе дандельараб бакIалда
кин рукIине кколел?

2Дица нуж реццула, дун нужеда киданиги кIочон толев гье-
чIелъул, дие щваралда рекъон нужеда дица малъарабги рехун
толеб гьечIелъул. 3Амма дие бокьун буго нужеда бичIчIизе: щи-
вав чиясул бетIергьан МасихI вуго, лъадиялъул бетIергьан рос
вуго, МасихIил бетIергьан Аллагь вуго. 4ДугIа гьабулеб яги иман
лъуразул агьлуялда Аллагьасул амру лъазабулеб мехалъ бихьин-
чияс тIагъур бахъичIони, жиндирго бетIер инжит гьабула гьес.
5ДугIа гьабулеб яги иман лъуразул агьлуялда Аллагьасул амру
лъазабулеб мехалъ чIужугIаданалъ кIаз тIаса бахъани, жиндир-
го бетIер инжит гьабула гьелъ. БетIер кIкIварай гIадин йикIу-
нелъулха гьей. 6КIаз чIвазе бокьуларей чIужугIаданалъ бетIер
къунцIизе ккела. КъунцIараб яги кIкIвараб бетIергун хьвадизе
гьей намуслъулей йигони, биччанте гьелъ кIаз чIвазе. 7Бихьин-
чияс тIагъур лъезе бегьуларо, Аллагьас кIодо гьавизе вижун ву-
гелъул гьев. ЧIужугIаданги йижун йиго бихьинчи кIодо гьавизе.
8ЧIужугIаданалдасан вижичIелъулха бихьинчи, бихьинчиясдасан
чIужугIадан йижидал. 9ЧIужугIаданалъе гIоло вижичIелъулха

бихьинчи, бихьинчиясе гIоло чIужугIадан йижидал. [10] Гьедин-
лъидалин чIужугIаданалъ бетIералда кIаз чIвазе кколеб, гьей ро-
сасул ихтияралда йикIин малаикзабазда лъазе. [11] Амма ТIадегIа-
насде цолъараб мехалда лъадиги росасул ихтияралда йикIуна,
росги лъадиялъул ихтияралда вукIуна. [12] ЧIужугIадан бихьинчи-
ясдасан йижун йикIаниги, бихьинчи чIужугIаданалъ гьавуна.
Кинабгоги Аллагьасдасан буго!

[13] Нужецаго пикру гьабе, чIужугIаданалда рекъараб бугищ бе-
тIерги гIицIго тун дугIа гьабизе? [14] Жибго тIабигIаталъги бихьи-
забулеб гьечIищ нужеда халатаб расалъ бихьинчи суризавулев
вукIин? [15] Халатаб расалъ чIужугIадан берцинлъизаюлей гьечIищ?
БетIералда чIвалеб кIаз гIадин буго гьелъие рас. [16] Гьелда дагIба
базе бокьарав чиясда дица абила, нилъерги гьечIин гьединаб
гIадат, иман лъуразул жамагIатазулги гьечIин.

ТIадегIанасул хIурматалда гьабулеб квен

[17] Гьанже гьабизехъин бугеб насихIаталъулъни дица нуж ре-
цциларо: нужер данделъиялъул зарал цIикIкIараб буго гьелъул
пайдаялдаса. [18] Цо бугони, дида рагIана нужер агьлу данделъа-
раб мехалда гьениб дагIба-рагIи кколилан. Гьеб тIубанго гье-
реси гьабизеги кIвеларо. [19] Жидедаса Аллагь разилъаралал ра-
тIа рахъизе лъазелъун нужеда гьоркьоб рикьи ккезе кколе-
лъулха. [20] Масала, гьенир данделъараб мехалда ТIадегIанасул
хIурматалда гуро нуж кваналел. [21] Цоясдаса цояв цеве ккезе
тIалаб гьабун кваналел-гьекъолел руго нуж – цояв вакъун
хутIулев вуго, цогидав мехтулев вуго. [22] Кваназеги гьекъезеги
нужер рукъ гьечIебищ? Аллагьасде иман лъуразул агьлу ин-
жит гьабизеги мискин-пакъир къварид гьавизегийищ нуж дан-
делъулел? Щибха дица абилеб? Нуж реццизейищ лъугьинев?
Лъугьинаро!

[23] ТIадегIанасдасан лъана дида гьаб кинабго нужеда малъу-
леб бугебщинаб. Досие хиянат гьабураб сордоялъ ТIадегIанав
ГIисаца, цо чедги кодобе босун, [24] тIаде дугIаги гьабун, гьебги
бек-бекун абуна: «Гьаб буго нужее гIоло къурбанлъулеб дир
черх. Дунги ракIалде щун, нужецаги гьабе гьадин». [25] Кванан
рахъараб мехалъ, додинго щурунги кодобе босун, гьес абуна:
«Гьаб буго дир би – ЦIияб КъотIи щулалъиялъе тIолеб би. Гьеб
щурминисан чагъир гьекъолеб мехалъ, дун ракIалде щва нужеда».
[26] Гьединлъидал гьеб чед кваналебщинахъе ва гьеб щурминисан

чагъир гьекъолебщинахъе нужеца, Дов вачIинегIан, гIадамазда
лъазабулеб буго ТIадегIанасул хвалил хIакъалъулъ.

[27] Гьедин, бегьулареб къагIидаялъ ТIадегIанасул чед кваналев
ва гьесул щурминисан чагъир гьекъолев чияс мунагь гьабулеб
буго – ТIадегIанасул черхги биги инжит гьабулеб буго. [28] Цин
инсан жиндирго рекIелъе ваккизе ккола, мустахIикъав вугища-
ли лъазе. Цинги кваназе бегьула гьеб чед ва гьеб щурминисан
чагъир гьекъезеги бегьула. [29] ТIадегIанасул черх бичIчIичIого
кваналев ва гьекъолев чияс жиндаго тIаде тамихI цIалеб буго.
[30] Гьединлъидалин нужеда гьоркьор загIипалги унтаралги гIе-
мерлъун ругел, цо-цоял холелги ругел. [31] Цин нилъ нилъерго
рекIелъе раккани, Аллагьасул тамихI букIинаро нилъее. [32] Алла-
гьас нилъее тамихIги гIадлуги гьабулеб буго, – цогидаб гIалама-
лъе букIине бугеб жазаялдаса нилъ хвасарлъизе.

[33-34] Гьединлъидал, вацал, нужер данделъи Аллагьасул тамихI-
лъун лъугьинчIого букIине, кваназе киналго тIаде щвезегIан
чIа. Вакъарав чи рокъовго кванан вачIа. Цогидал амруял дица
нужее кьела дунго гьениве вачIараб мехалъ.

12 бетIер

Илагьияб РухIалъ кьураб
батIи-батIияб махщел-гьунар

[1] Илагьияб РухIалъ кьураб махщел-гьунаралъул рахъалъ абу-
ни, дие бокьун гьечIо, вацал, нужеда гьеб мекъи бичIчIизе.
[2] Нужеда ракIалда бугищ, мажусияллъун рукIараб заманалда ал-
лагьзабийилан тарал, кIалъазе кIал гьечIел жалазе лагълъи гьа-
биялъ нуж батIи-батIияб къагIидаялъ къосинаруураб куц? [3] Гье-
динлъидал дие бокьун буго нужеда бичIчIизе: инсанасулъ Алла-
гьасул РухI бугони, гьес абиларо ГIисае нагIана батагийилан.
Жиндилъ Илагьияб РухI гьечIони, лъицаниги абиларо ГIиса
ТIадегIанав вугилан!

[4] Махщел-гьунар батIи-батIияб букIуна. Амма гьеб кинабго
цохIо Илагьияб РухIалъ кьола. [5] Хъулухъ гьабиялъулги руго ба-
тIи-батIиял къагIидаби. Амма гьел киналго цохIо ТIадегIана-
се руго. [6] ХIалтIи-ишги батIи-батIияб буго. Гьеб кинабго гьа-
бизе киналго тIамулев Аллагь цохIо вуго. [7] Щивав инсанасулъе
РухI хасаб къагIидаялъ рещтIуна киназего пайдаялъе. [8] Цоясе
РухIалъ кьола гIакъилаб калам, цогидасе гьебго РухIалъ кьола

гIелму-лъай малъизе махщел. [9] Гьебго РухIалъ цогидасулъе иман
тIинкIула, цогидасе гьебго РухIалъ кьола унтарал сахлъизаризе
гьунар; [10] цоясе кьола мугIжизат бихьизабизе къудрат, цогидасе
– иман лъуразул агьлуялда Аллагьасул амру лъазабизе махщел;
цоясе – РухIалдасан бугебги гьелдасан гьечIебги батIа гьабизе
гьунар, цогидасе – батIи-батIиял мацIазда кIалъазе лъай, яги
батIи-батIиял мацIазда бицунеб жо цогидазда бичIчIизабе ба-
жари. [11] Гьеб кинабго гьабула цохIо РухIалъ, гьедин жиндиего
бокьухъе щивав чиясе кьола гьелъ махщел-гьунар.

[12] Мисалалъе босилин инсанасул черх. Черх цо буго, лугби
гIемер руго. КигIан гIемер ругониги гьел лугбуздасан лъугьун
буго цохIо черх. Гьединав вуго МасихIги. [13] ЦохIо РухIалдалъун
киналго нилъ чурун рацIцIалъана, цого черхлъун лъугьана –
жугьутIалги, грекалги, лагъзалги, уздензабиги. Цого РухIалда-
сан гьекъезаруна киналго.

[14] Цо лагаялдасан гуро черх лъугьун бугеб, гIемераздасанин.
[15] Масала, бохалъ жиб квер гурин ва гьаб черхалъул лагаги гури-
лан абуниги, чорхол лагалъун хутIулагури гьеб. [16] Яги гIиналъ
жиб бер гурин ва гьаб черхалъул лагаги гурилан абуни, чорхол
лагалъун хутIулагури гьеб. [17] ТIолабго черх цохIо бералдасан гIу-
цIараб букIарабани, гьелда кин рагIилеб букIараб? ТIолабго
черх гIиналдасан гIуцIараб букIарабани, махI кин гьелда лъалеб
букIараб? [18] Амма Аллагьас киналго лугби ургъунго цо чорхолъ
рекъезарун руго ва щибаб лагаялъе бакIги бихьизабун буго.
[19] Кинабго цо лага бугони, черх букIинищха. [20] Гьединлъидал
лугби гIемер руго, черх цо буго. [21] Бералъ квералда абизе рес
гьечIо дие мун къваригIунарилан. Яги бетIералъ бохдузда абизе
рес гьечIо дие нуж къваригIунарилан. [22] Амма бищунго загIипа-
лилан кколел лугби чорхое лъугьун ратула бищунго къваригIу-
неллъун. [23-24] «ХIурмат гьабизе» кколарелилан рикIкIунел лугбу-
зул гурищ нилъеца цIикIкIун тIалаб гьабулеб? Берцинал луг-
буздехун гьечIеб тIалаб-агъаз гьабулагури нилъеца сураралилан
кколел лугбузул. Аллагьас черх гIуцIун буго къимат гьечIел луг-
бузул тIалаб-агъаз цIикIкIунеб къагIидаялъ, [25] – чорхолъ дагI-
ба-рагIи ккечIого букIине ва киналго лугбуз бащадго цоцазул
тIалаб-агъазги гьабизе. [26] Цо лага унтани, киналгоги унтула. Цо
лага беццани, киналгоги рохула.

[27] Нуж киналго МасихIил черх ккола. Нужер щивав чи гьеб
чорхол лагаги бутIаги ккола. [28] Иман лъуразул агьлуялъе Аллагьас

тIоцере чапарзаби тIамуна, кIиабизе — халкъалда Аллагьасул
амру лъазабулел чагIи, лъабабизе — мугIалимзаби, цинги мугI-
жизат бихьизабулел чагIи, цинги гIадамал сахлъизарулел чагIи,
кумекчагIи, бетIерлъи гьабулел чагIи, батIи-батIиял мацIазда
кIалъалел чагIи ритIана. [29] Кинавго чи чапар вукIуневищ? Ки-
навго чиясухъа бажарулебищ Аллагьасул амру халкъалда лъаза-
бизе? Кинавго чи мугIалим вукIуневищ? Кинавго чиясда кIо-
лебищ мугIжизат бихьизабизе? [30] Кинавго чиясул букIунебищ
унтарал сахлъизаризе гьунар? Кинавго чиясухъа бажарулебищ
батIи-батIиял мацIазда кIалъазе? Кинавго чиясухъа бажаруле-
бищ батIи-батIиял мацIазда цогидазда бичIчIизабизе?

[31] Амма нужеца тIалаб гьабе бищунго лъикIаб махщел-гьунар
щвезе.

Гьанже дица нужеда бихьизабила гьелдасаги лъикIалде нуж
рачунеб нух.

13 бетIер

Рокьиялъе гьабураб рецц

[1] Киналго халкъазул, малаикзабазулгицин мацIалда кIалъазе
лъалеб бугониги, дилъ рокьи гьечIони — дун ккола бухулеб къа-
лиги пулеб зурмаги. [2] Аллагьасул киналго амруял дица халкъал-
да лъазарулел ругониги, кинабго балъгояб гIелму-лъай дилъ бу-
гониги, мугIрул рилълъанхъизаризе кIолеб божи-иман бугони-
ги, — дилъ рокьи гьечIони, дунги гьечIо. [3] Дица дир бугебщинаб
боцIи-рикъзи мискинзабазе бикьаниги, дирго черх бухIизе кьу-
ниги — дилъ рокьи гьечIони, щибго пайда гьечIо дие.

[4] Рокьулъ сабру буго, гурхIел-рахIму буго, рокьулъ берчIегIер-
лъи гьечIо, рокьи беццаруларо, рокьи чIухIдаруларо, [5] рокьулъ
тIасанккей гьечIо, жиндиего пайдаялда хадубги лъугьунаро, ро-
кьи ццидахунаро, гIайиб-гъвел гьелда кIочон тола, [6] квешабщи-
налдаса бохуларо гьеб, хIакъабщиналдаса бохула. [7] Рокьи кидаго
тIасалъугьуна, кидаго божула, кидаго хьул-къасдалда букIуна ва
гьелъ щибго хIехьола.

[8] Рокьи киданиги лъугIуларо. Аллагьасул амруял халкъалда лъа-
зарулел руго — гьеб лъугIила. БатIи-батIиял мацIазда кIалъалел
руго — гьебги тIагIина. ГIадамазулъ гIелму-лъай буго — гьебги
лъугIила. [9] Нилъер гIелму-лъай камилаб гьечIелъулха, Аллагьасул
амруял ричIчIиги камилаб гьечIелъулха. [10] ТIубанго камиллъараб

тIаде бачIараб мехалъ, камиллъичIебщинаб тIагIина. [11] Лъи-
мер вугеб мехалда дун лъимер гIадин гаргадулаан, лъимаца гIа-
дин пикру гьабулаан, лъимадул гIадинаб гIакълуги букIана дир.
КIудияв гIураб мехалъ, кинабго доб лъимадулаб дилъа лъугIа-
на. [12] Гьанже нилъеда бихьулеб буго басрияб матIуялъусан гIа-
дин. Доб мехалда цебе лъун бихьила. Гьанже дида цо бутIа лъа-
ла, доб мехалда тIубанго лъазе буго, Аллагьасда дун тIубанго
лъалев вугев гIадин.

[13] Гьанже нилъеда цадахъ хутIун буго божиги, хьулги, рокьи-
ги. Гьеб лъабалъулго бищунго тIадегIанаб ккола рокьи.

14 бетIер

БатIи-батIиял мацIазда кIалъазе ва Аллагьасул амруял халкъалда лъазаризе бажари

[1] Рокьи нужелъ цIикIкIине хIаракат бахъе. Илагьияб РухIалъ
кьолеб махщел-гьунарги тIалаб гьабе, сундасаго цIикIкIун тIа-
лаб гьабе Аллагьасул амруял халкъалда лъазаризе бажари. [2] Ба-
тIи-батIиял мацIазда гаргадулев чи гIадамаздехун гуро кIалъа-
лев, Аллагьасдехунин. Илагьияб РухIалъул къудраталдалъун гьес
балъголъи рагьулеб мехалъги, лъиданиги вичIчIуларо гьев. [3] Ал-
лагьасул амруязул хIакъалъулъ бицунев чияс гIадамазе наси-
хIат гьабула, къвакIун чIезеги ракI бохизеги кумек гьабула. [4] Ба-
тIи-батIиял мацIазда кIалъаялъул пайда кIалъалесе букIуна,
Аллагьасул амруял халкъалда лъазариялъул пайда иман лъуразул
агьлуялъе букIуна. [5] Дие бокьилаан батIи-батIиял мацIазда нуж
киналго кIалъазе, амма дагьабги лъикI букIина Аллагьасул ам-
руял халкъалда лъазаруни. Аллагьасул амруял халкъалда лъаза-
рулев чи батIи-батIиял мацIазда кIалъазе лъалев чиясдаса тIа-
дегIанав вуго. Иман лъуразул агьлуялъе пайда букIуна гьел ма-
цIазда бицунеб жо бичIчIизабизе бажарулев чи гьезда гьоркьов
вугони.

[6] Масала, нужехъе вачIун дун батIи-батIиял мацIазда кIалъа-
ни, дидасан кинаб пайда, вацал, нужее букIинеб? Аллагьасдасан
амру нужеда лъазабулеб гьечIони, цогIаги гIакълу-насихIатги
дидасан щолеб гьечIони, — щибго пайда букIинаро.

[7] Мисалалъе росилин рухI гьечIел жал — щвантIихги чагур-
ги. Гьаркьал ратIа рахъизе лъаларедухъ щвантIих пулеб бугони
яги чагур хъвалеб бугони, гьезда бачунеб бакъан кин лъалеб?

[8]Накъираялъул гьаракь магIна бичIчIулареб бугони, рагъде хIа-
дурлъизехъин рукIин кин лъалеб? [9]Гьединго, лъиданиги лъала-
реб рагIи бичIчIулареб мацIалда дуца абулеб бугони, лъида мун
вичIчIилев? Гьаваялда багъараб гьаракьлъун хутIила дур калам.
[10]Дуниялалда цIакъго гIемерал мацIал руго, амма магIна гьечIеб
рагIи цониги батуларо. [11]Дида мацI бичIчIулеб гьечIони, гьеб
мацIалъул чи дие чияр чи вуго, дунги гьесие чияр чи вуго.

[12]Илагьияб РухIалдасан махщел-гьунар щвезе нужее бокьун
батани, иман лъуразул агьлуялъе пайдаяб махщел-гьунар цIи-
кIкIинабе. [13]БатIи-батIиял мацIазда кIалъалев чияс гьаризе кко-
ла гьеб бичIчIизабизе гьунарги кьейилан. [14]БичIчIулареб ма-
цIалда дица дугIа гьабуни, — гьеб лъугьуна дилъ бугеб Илагьияб
РухIалъ гьабулеб, амма дир гIакълу-пикру гIахьаллъичIеб дугIа-
лъун. [15]Щибха дица гьабизе кколеб? РухIалъ малъухъеги гьа-
рила дица Аллагьасда, дирго гIакълу-пикруялдалъунги гьарила.
РухIалъ малъухъеги ахIила дица Аллагь веццарал туркаби, дирго
гIакълу-пикруялдалъун бичIчIараб куцалъги ахIила. [16]Дуца Ал-
лагьасе рецц РухIалъ малъухъе гьабулеб бугони, гьеб бичIчIизе
гьунар гьечIев чияс дуда хадуб «Амин» абиларо. Дуца щиб бицу-
неб бугебали лъаларелъулха гьесда. [17]Дуца лъикIаб гIамал гьа-
буна, амма цогидазе гьелъул пайда бахинчIо. [18]Аллагьасе рецц,
нужер киназдасаго лъикI лъала дида батIи-батIиял мацIазда
кIалъазе, [19]амма иман лъуразул данделъиялда дица гьезда би-
чIчIулеб щуго рагIи абун гьабураб насихIат лъикI, бичIчIулареб
мацIалда аза-азар рагIи абиялдаса.

[20]Лъимадул гIадинаб гIакълу-пикругун хьвадуге, вацал. Ки-
нида ругел лъималазгIанги квешлъиги гьабуге, кIудиял гIурал
гIадамаз гIадин пикруги гьабе.

[21]Къануналда хъван буго:

«БатIи-батIиял мацIаздалъун ва гьезие чияраб каламалда-
лъун кIалъалел гIадамал тIамила дица гьеб халкъалда тIад, амма
гьебмехалдаги гьел дихъ гIенеккиларо», — ян абулеб буго Бе-
тIергьанас.

[22]Гьедин, Аллагьас батIи-батIиял мацIал жиндирго гIаламат-
лъун иман лъуразде гуро рещтIинарурал, иман лъечIездейин.
Амма Аллагьасул амруял халкъалда лъазаризе гьунар — гьеб
иман лъечIезе гуро, иман лъуразе гIаламат буго. [23]Масала, иман
лъуразул тIолабго агьлуялъул данделъиялда щивав чи бичIчIула-
реб мацIалда кIалъалев вугеб мехалъ, гьенире рачIани гьеб гьунар

жиделъ гьечIел яги жидеца иман лъечIел гIадамал, нуж гIадал-
лъун ругилан абиларищ гьез? [24] Амма Аллагьасул амруял ричIчIи-
заризе киназдаго лъалеб бугони, жинца иман лъечIев яги доб гьу-
нар жиндилъ гьечIев чи нужер данделъиялдеги вачIани, нужер
щивав чиясда кIвела гьесул мунагьал тIатинаризе. Гьебмехалда
гьесда ракIалде ккела, киназго гьедин абулеб бугелъул, Аллагьас
жиндие суд гьабулеб бугилан. [25] Гьесул ракIалъ букIараб балъго-
ябщинаб къватIиб чIвайдал, гьев накалда ккела, Аллагьасе сужда гьабила, Аллагь нужеда цадахъ вукIин ритIухъ гьабила.

Данделъиялда кинабго букIине ккола
берцинго ва рекъа-решон

[26] Гьеб киналъулго кинаб хIасилха, вацал, нилъеца гьабилеб?
Нуж данделъараб мехалъ, цоясул туркиги, цогидасул насихIат-
ги, гьединго Аллагьас загьир гьабурабги, батIи-батIиял мацIазда
гьабулеб каламги, гьеб бичIчIизабиги – щивасул гьеб кинабго
букIине ккола иман лъуразул агьлуялъе пайдаялъе. [27] БатIи-ба-
тIиял мацIазда кIалъазе бокьарал чагIи ругони, кIигояв, бищун
цIикIкIун лъабгояв, иргадал кIалъай, цогидас гьеб бичIчIизаби-
зеги. [28] БичIчIизабизе бажарулев чи гьечIони, батIияб мацIалъул
чи кIалъачIого вукIине ккела яги живго жиндаго ва Аллагьгун
гаргадизе ккела. [29] Данделъаразда Аллагьасул амруял лъазаризе
кIигояв яги лъабгояв лъугьа, цогидазин абуни, гьез бицараб
борцине ккела. [30] Данделъиялда ругезул цоясе Аллагьас цо щиб-
ниги загьир гьабулеб бугони, кIалъалев вугев вуцIцIун чIезе
ккела. [31] Аллагьасул амруял данделъаразда лъазарун, тIолабго
агьлуялъе пайда букIунедухъ, иргадал кIалъазе бегьулелъулха
нуж киналго. [32] Аллагьасул амруял халкъалда лъазарулев чи
гIодове виччарав вукIине ккола. [33] Аллагьасе бокьуларелъулха
ахIи-хIурги гъалмагъирги. Гьесие бокьула рекъа-решей.

Аллагьасул халкъалъул киналго жамагIатазда руцIцIун чIолел
гIадин, [34] руччаби нужер данделъиялдаги руцIцIун чIезе ккола.
КIалъазе изну гьечIо гьезие. Къануналъги абулеб буго гьел му-
тIигIлъун чIезе ккелилан. [35] Щибниги жо лъазе бокьани, рокъоб
жидерго росабазда гьикъеян абе. Данделъиялда руччаби кIа-
лъазе рекъараб гьечIо.

[36] Нужеда ракIалдейищ кколеб Аллагьасул рагIи нужедасан
бачIараб бугилан? Яги гIицIго нужехъе бачIараб жойиланищ
кколеб нужеда гьеб?

[37] Аллагьасул амру халкъалда лъазабулев чилъун яги Илагьияб
РухӀалдасан махщел-гьунар щварав чилъун живго рикӀкӀунев
вугони, гьес ритӀухъ гьабизе ккела гьаб дица нужехъе хъвалеб
бугеб жо ТӀадегӀанасдасан бачӀараб амру букӀин. [38] Гьеб гӀадахъ
босуларев чи нужецаги гӀадахъ восуге.

[39] Гьединлъидал, вацал, Аллагьасул амруял халкъалда лъаза-
ризе махщел-гьунар тӀалаб гьабе, батӀи-батӀиял мацӀазда кӀа-
лъазеги гьукъуге. [40] Амма кинабго букӀине ккола берцинго ва
рекъа-решон.

15 бетӀер

МасихӀ хваралъуса вахъинавичӀев ватани,
нужер божи-иман гӀадада ккана

[1] Гьанже дица нужеда ракӀалде щвезабулеб буго, вацал, ну-
жеда дица лъазабураб, нужецаги къабул гьабураб, нужер бо-
жи-иманалъул щулияб кьучӀлъунги бугеб Рохалил хабар. [2] Гьеб
дица бихьизабураб нухдаса кьуричӀого чӀани, нуж хвасарлъула.
Гурони – нужер божи-иман гӀадада ккола.

[3] Сундасаго цебе дица нужеда бицана дицаги къабул гьабураб
хабар: Хириял ТӀухьдузда хъван букӀараб ритӀухълъизе, МасихӀ
хвана нилъер мунагьазе гӀоло. [4] Гьев хабалъ лъуна. ТӀухьдузда
хъван букӀараб ритӀухълъизе, лъабабилеб къоялъ хваралъуса ва-
хъинавуна. [5] Пётрида вихьана гьев, цинги анцӀила кӀиявго чапа-
расдаги вихьана. [6] Цинги гьев цого заманалда вихьана щунусго-
ялдаса цӀикӀкӀарав вацасдаги, гьезул гӀемерисел гьабсагӀатги
чӀаго руго, цо-цоял хвана. [7] Цинги Якъубида вихьана, цинги ки-
налго чапарзабаздаги вихьана. [8] Гьел киназдасаго хадув гьев ди-
даги вихьана, мех щвечӀого гьабураб лъимада гӀадин. [9] Дун вуго
бищунго гьитӀинав чапар. Чапарлъун рикӀкӀине мустахӀикъав
гьечӀо дун, Аллагьасде иман лъуразул агьлуялъе дица гӀазаб кьо-
леб букӀиндалха. [10] Амма Аллагьасул баркаталдалъун гьанже дун
вуго гьав нужеда вихьулев чи. ГӀадада гуро Аллагьас диде баркат
рещтӀинабураб. Дол чапарзабаздасаги цӀикӀкӀун хӀалтӀана дун.
Дун гуревха хӀалтӀарав, дилъ бугеб Аллагьасул баркат хӀалтӀана.
[11] Дол рукӀаниги, дун вукӀаниги батӀалъи щиб, нижеца гьедин
бицуна Рохалил хабар, нужги гьелда божана.

[12] Гьедин, МасихӀ хваралъуса вахъин нижеца лъазабидалги,
нужер цо-цоязда кин абизе кӀолеб хварал чӀаголъизаруларилан?

13 Хварал чIаголъизаруларел ратани, МасихIги хваралъуса ва-
хъинавичIо. 14 МасихI хваралъуса вахъинавичIев ватани, нижеца
бицараб Рохалил хабарги гIадада ккана, нужер божи-иманги
гIадада ккана. 15 Гьелда тIадеги, нижеца Аллагьасул хIакъалъулъ
гьересинугIлъи гьабураблъунги кколеб буго, — Аллагьас МасихI
хваралъуса вахъинавунилан абулеб мехалъ. Амма хварал чIаго-
лъизаруларел ратани, МасихIги гьес хваралъуса вахъинавичIо.
16 Хварал тIаде рахъинаруларел ратани, МасихIги хваралъуса
вахъинавичIо. 17 МасихI хваралъуса вахъинавичIев ватани, ну-
жер божи-иман гьодораб жо буго, нужги церего гIадин нужерго
мунагьазул кверщаликь руго. 18 Гьедин батани, дол МасихIида
божун хваралги тIубанго хваралищ? 19 ГIицIго гьаб дуниялалъул
чIаголъиялъулъ МасихIиде хьул лъун нилъ хьвадулел ругони,
бищунго гурхIизе ккарал чагIи руго нилъ.

20 ХIакъикъаталдаги МасихI хваралъуса вахъинавуна, — хва-
ралъуса рахъинаризе рукIиналде киназулго хьул лъеялъе гIоло.
21 Цо чи сабаблъун бачIана хвел, цо чи сабаблъун бачIана хвара-
лъуса рахъинариги. 22 Адамил наслу бугелъул киналго хвезе руго,
МасихIил наслулъун лъугьиндал, киналго хваралъуса рахъина-
ризе руго. 23 Киналго иргадал чIаголъила: бищун цеве МасихI,
цинги гьев вачIараб мехалъ — гьесул агьлуги. 24 Цинги дуниял
ахирлъила. МасихIица къезарила тахида ругелги, кверщел бу-
гелги, хIакимзабилъун ругелги — киналго рухIал, цинги Эмен —
Аллагьасухъе кьела жиндирго парччахIлъи. 25 МасихIица пар-
ччахIлъи гьабила Аллагьас гьесул киналго тушбаби гьесул малакь
чIезаризегIан. 26 Бищунго ахиралда къезабулеб тушман ккола
хвел. 27 ТIухьдузда хъван буго: «Аллагьас кинабго гьесул малакь
лъуна». «Киналъулго» бицунаго, гьайгьай, гьелда гьоркьове унаро
гьеб кинабго МасихIил малакь лъурав Аллагь. 28 Кинабго жин-
дир кверщаликье ккараб мехалъ, живго Васги вукIина гьеб ки-
набго жиндир малакь лъурасул кверщаликь. Гьебмехалда кина-
лъулго кверщел Аллагьасухъ букIин бихьила.

29 Гьеб гьереси букIарабани, хваразе гIологи гIадамал лъадалъ
ччун щай рахъилел рукIарал? Хварал чIаголъуларел ратани, гье-
зие гIологи гIадамал лъадалъ ччун щай рахъулел? 30 Щай нилъ
кидаго хIинкъиялда гъоркь рукIине ккелел? 31 Щибаб къоялъ
хвалил хIинкъи буго, вацал, дие. Нилъер ТIадегIанав МасихI
ГIисада цебе нужедаса бугеб чIухIиялхIагийилан гьедизе кIвела
гьедин бугилан. 32 Эфесалда ругел гьал жанаваралгун гIадамазул

къагIидаялъ вагъиялдасан дие бугеб пайда щиб, дирго напса-
лъул пикруялда вугони? Хварал чIаголъулел ратичIони, «рачIа
кваназе-гьекъезе, метер нилъ хвезе ругин». [33] Нужго гуккизе
чIоге. Квешазда аскIоре къани, лъикIаб гIамалалдаса ратIалъу-
ла. [34] КантIе, тIокIаб мунагьги гьабуге. Нужер цо-цоязда Аллагь
лъаларо. Дица гьеб абулеб буго нуж намуслъизе.

Хварал кин чIаголъулел

[35] Амма цо лъицаниги гьикъизе бегьила хварал кин чIаголъу-
лелилан. Кинаб черхгун гьел тIаде рахъунелилан. [36] ГIабдал вуго
гьев. Дуца ракьулъ мугь чIола, амма цин жибго хвечIони, гьеб
тIаде баккуларо. [37] Дуца ракьулъ чIолеб жо, ролъул букIа яги цо-
гидалъул букIа, гIицIаб мугь буго, гьелдасан лъугьунеб «черх»
гуро гьеб. [38] Аллагьас кьола гьелъие жинцаго тIаса бищараб
черх – хьодул щибаб тайпаялъе батIи-батIияб. [39] Киналго чурх-
дул релълъарал гьечIо: гIадамазул батIиял руго, хIайваназул
батIиял руго, хIанчIазул батIиял руго, ччугIбузул батIиял руго.
[40] Руго зобалазулал чурхдул, руго ракьалъулалги. Зобалазулал
чурхдузул жидерго берцинлъи буго, ракьалъулал чурхдузулги
жидерго берцинлъи буго. [41] Бакъул батIияб, моцIрол батIияб,
цIвабзазул батIияб буго берцинлъи. Щибаб цIваялъулгицин бу-
го жиндирго берцинлъи.

[42] Гьелдаго релълъун букIина хварал чIаголъизариги. Ракьулъе
кколебщинаб хола, тIаде баккулебщиналъе хвел гьечIо. [43] Ракьу-
лъе сурукъго уна, тIаде берцинго баккула. Ракьулъе загIипго уна,
тIаде гучалда баккула. [44] Ракьулъе тIабигIияб черх уна, тIаде ру-
хIалъ цIураб черх баккула. ТIабигIияб черхги букIуна, рухIалъ
цIураб черхги букIуна.

[45] ТIухьдузда хъван буго: «ТIоцевесев инсанасда – Адамида
рухI лъуна». Ахирисев Адам* – чIаголъи кьолеб РухIлъун лъу-
гьана. [46] РухIалъ цIурабаб бачIунаро тIоцебе, тIабигIияб черх
бугебаб бачIуна. Цинги бачIуна рухIалъ цIурабги. [47] ТIоцевесев
Адам ракьул хIуралдасан вижана, ракьалдаса вачIана. КIиаби-
лев Адам зобалаздаса вачIана. [48] Ракьалдасан ругелал ракьалда-
са вачIарасда релълъуна. Зобалаздасан ругелал зобалаздаса ва-
чIарасда релълъуна. [49] Ракьалдаса вачIарасул сипат-сурат ни-
лъелъ бугеб гIадин, зобалаздаса вачIарасул сипат-суратги букIина

* 15:45 Гьаниб МасихIил бицунеб буго.

нилъелъ. [50]Дица нужеда абулеб буго, вацал, черхалъеги биялъе-
ги Аллагьасул парччахIлъи насиблъуларин, холебалъе холаребаб
насиблъуларин.

[51-52]Цо балъголъи рагьила нужее: киналго гуро нилъ холел,
амма ахирзаманалда ссур пураб мехалъ, бер къапизегIан заман
иналде, хиса-сверула нилъ. Ссур пула ва хварал тIаде рахъина-
рула. Хвел гьечIеллъун рахьина гьел тIаде. Нилъги хиса-свери-
ла. [53]Турулебаб турулареблъун лъугьине ккола, холебабги хола-
реблъун лъугьине ккола. [54]Турулебаб туруларебльун лъугьараб
мехалъ, холебабги холареблъун лъугьараб мехалъ ритIухълъила
ТIухьдузда хъван бугеб гьадинаб калима: «Хвел къулчIана, къе-
забуна». [55]Хадубги: «Хвел, киб бугеб дур бергьенлъи! Хвел, киб
бугеб дур хеч!» [56]Хвалил хеч ккола мунагь. Мунагьалъе къуват
Къануналдасан щола. [57]Нилъер ТIадегIанав ГIиса МасихIида-
лъун нилъ бергьинарулев Аллагьасе рецц!

[58]Гьеле гьедин, дир хириял вацал, къвакIун чIа нуж, къуркьу-
ге нуж. ТIадегIанасе гIоло тIадчIун хIалтIе. Нужеда лъан букIа:
ТIадегIанасде цолъун гьабураб нужер хIалтIи гIадада холаро.

16 бетIер

Иерусалималда бугеб
иман лъуразул агьлуялъе садакъа

[1]Гьанже бицинин Иерусалималда бугеб иман лъуразул агьлу-
ялъе гIарац бакIариялъул хIакъалъулъ. Галатиялда бугеб иман
лъуразул агьлуялда дица малъухъе гьабе нужецаги. [2]Нужер щи-
вав чияс гьатIан къоялъ батIаго лъун те нужее щваралда рекъон
лъикI бихьараб гIарац. Цинги дун вачIараб мехалъ гьеб бакIа-
ризе лъугьине ккеларо. [3]Дун гьениве щвейгун, гьеб нужер сада-
къа Иерусалималде щвезабизе ритIила нужеца тIаса рищарал
гIадамал ва гьезда цадахъ битIила гьел нужер вакилзаби руги-
лан кагъатги. [4]Дунго гьениве ине ккани, дидаго цадахъ рачина
гьелги.

Павелица гьабизе бугеб сапаралъул хIакъалъулъ

[5]Македониялдаса нужехъеги вачIина дун – Македониялда-
сан ине ракIалда буго дида. [6]Цодагьаб мехалъ нужеда аскIов
чIезеги бегьула, щиб лъалеб, хаселалъго гьенив хутIизеги бегьула.
Гьенисаги дица сапар бухьунеб бугони, нужеца кумек гьабизе

ккела дие. 7 Сапаралда вукIаго нужехъе ваккизе вачIине гурелъулха дие бокьун бугеб, ТIадегIанав разилъани, лъикIаланго заманаялъ гьенив чIезе хиял буго.

8 БачIин бакIариялъул байрам тIаде щвезегIан чIела дун Эфесалда. 9 Пайдаяб хIалтIуе кIудияб нуцIа рагьун буго дие, дандечIаралги гIезегIан руго.

10 Тимофей гьениве вачIараб мехалъ, гьениб гьесие хIинкъи букIунареб хIал гьабе. Гьевги, дунго гIадин, ТIадегIанасе гIололъидалха хIалтIулев вугев. 11 ГIамал кIодого ралагьуге нуж гьесухъ. Аллагьас нух битIизабегийилан гьарун тIадвуссун витIе. Дунги вацалги гьев вачIиналъухъ ралагьун чIун руго.

12 Нилъер вац Аполлосил хIакъалъулъ бицани, дица гьесда цIакъ гьарана вацалгун цадахъ нужехъе щвайилан, амма гьабсагIат гьениве ине къасд гьечIо гьесул. Рес ккараб мехалъ вачIина гьев.

Кагътил ахиралда саламалъул рагIаби

13 РорчIи ккве, иман щулалъизабе, бахIарчияллъун ва къуваталлъун рукIа. 14 Нужеца гьабулебщинаб рокьигун гьабе.

15 Цоги гьари буго, вацал, нужеде: Стефанасил рукъалъул агьлу Ахаялда тIоцере МасихIида божарал чагIи рукIин лъалаха нужеда. Аллагьасул халкъалъе тIубанго хъулухъалъе чIарал чагIи руго гьел. 16 Дица нужеда гьарила гьединал чагIазухъги, гьезда цадахъ хIалтIулезухъги, хъулухъ гьабулезухъги гIенеккейилан.

17 Дун цIакъ вохун вуго Стефанасги, Фортунатги, Ахаикги гьанире рачIиналдаса. Нуж дие камун рукIин лъазе биччаларо гьез дида. 18 Нужер ракIазе къвакIи кьураб гIадин, дир рекIееги къвакIи кьола гьез. Гьединал чагIазул къимат гьабе!

19 Асиялда ругел иман лъуразул агьлуялъул салам буго нужеде. Аквилалгун Прискиллал ва гьезул рокъор данделъулел иман лъуразул агьлуялъулги буго нужеде ТIадегIанасул цIар рехсараб, урхъараб салам. 20 Гьанир ругел киналгоги вацаз битIулеб буго нужеде салам. Муъминал вацаз гIадин, цоцазда баун, салам гьабе.

21 Гьаб дирго квералъ хъвалеб буго: Павелил салам буго нужеде. 22 ТIадегIанав вокьуларесе нагIана батаги! «Марана-та!» — вачIа, нижер ТIадегIанав! 23 ТIадегIанав ГIисал цIоб лъеги нужеда!
24 МасихI ГIисаде цолъарал нуж киналго рокьула дие.